

§ 18 Friluftsstrategi för Tranås kommun

Dnr 279/2017

**Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att föreslå
kommunstyrelsen**

att anta friluftsstrategi för Tranås kommun.

Förslag till beslut

Kultur och fritidsnämnden beslutar att översända det antagna förslaget till kommunfullmäktige för slutgiltigt beslut.

Expedieras till:

Kommunstyrelsen
Kultur och fritidsnämnden
Diariet

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade 2015-06-08 § 126, att en friluftspolicy för Tranås kommun upprättas enligt förslag från Kultur- och fritidsnämnden, 2015-03-23 § 28. Motivet till beslutet är att ett attraktivt friluftsliv är en viktig faktor för kommuninnevanare och besökare samt för presumtiva nya medborgare i Tranås kommun. Ur folkhälsosynpunkt är möjligheterna till ett rikt och varierat friluftsliv mycket värdefullt och därför bör flertalet aspekter belysas vid framtagningen av en friluftspolicy för Tranås kommun.

Tranås har som friluftskommun under de senaste åren rankats högt bland landets kommuner i samband med att Naturvårdsverket utser Årets friluftskommun, (Naturvårdsverkets rapport 6706, Sveriges friluftskommun 2016). Undersökningen är genomförd årligen de senaste sex åren varför också en utveckling över tid kan följas. Den nu föreslagna friluftspolicyn för Tranås kommun bör kunna skapa ännu bättre förutsättningar för utvecklingen av det samlade friluftslivet i kommunen och möjliggöra att Tranås klättrar ytterligare i den nationella rankingen. Målet är att senast år 2022 utses som årets friluftskommun i landet.

Det är relativt få kommuner i Sverige som hittills har beslutat om en samlad kommunal planering i form av friluftspolicy/-plan. Det pågår forskning och utvecklingsarbete i samverkan mellan Naturvårdsverket och några kommuner i landet för att ta fram vägledning för hur en sådan policy/-plan ska kunna arbetas fram. Hittills har det konstaterats att en friluftspolicy ska vara grunden för kommunens samlade planering för friluftsliv och tas fram med bred förankring. Vidare har det konstaterats att en policy bör antas av kommunfullmäktige och relatera till de tio målen för den nationella friluftspolitiken.

Kultur- och fritidsförvaltningen har i arbetet med att ta fram förslag till

Justerares sign 		Utdragsbestyrkande

TRANÅS
KOMMUN

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Sida 20(41)

Sammanträdesdatum
2017-03-20

KOPIA

§ 18 Friluftsstrategi för Tranås kommun

Dnr 279/2017

friluftspolicy för Tranås kommun samverkat med berörda förvaltningar och företrädare för föreningslivet samt i samråd med sakkunnig Hans-Åke Antonsson. Utgångspunkten har varit Vision för Tranås kommun 2030, den nationella definitionen av friluftsliv, de av regeringen år 2012 beslutade tio nationella målen för friluftslivspolitikerna samt Tranås kommuns utvecklingsstrategi för åren 2015 – 2018.

Utifrån den nationella friluftspolitikerna och de lokala förutsättningarna i Tranås har fyra utvecklingsområden identifierats. Tillgängligt friluftsliv för alla, Attraktiv tätortsnära natur, Hållbar landsbygdsutveckling och god regional tillväxt samt Friluftsliv för god folkhälsa.

Justerares sign 			Utdragsbestyrkande

Avd A: KS- och KF-ärenden

§ 1

Dnr 47/15

Friluftsstrategi för Tranås kommun

Kultur- och fritidsnämnden beslutar

att förslaget förankras hos de delar av kommunorganisationen som inte deltagit i processen.

att anta bifogat förslag till friluftsstrategi för Tranås kommun.

att översända det antagna förslaget till kommunfullmäktige för slutgiltigt beslut.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2015-06-08 § 126, att en friluftspolicy för Tranås kommun upprättas enligt förslag från Kultur- och fritidsnämnden, 2015-03-23 § 28. Motivet till beslutet är att ett attraktivt friluftsliv är en viktig faktor för kommuninnevånare och besökare samt för presumtiva nya medborgare i Tranås kommun. Ur folkhälsosynpunkt är möjligheterna till ett rikt och varierat friluftsliv mycket värdefullt och därför bör flertalet aspekter belysas vid framtagningen av en friluftsstrategi för Tranås kommun.

Kultur- och fritidsförvaltningen har i arbetet med att ta fram förslag till friluftsstrategi för Tranås kommun samverkat med berörda förvaltningar och företrädare för föreningslivet samt i samråd med sakkunnig Hans-Åke Antonsson. Utgångspunkten har varit Vision för Tranås kommun 2030, den nationella definitionen av friluftsliv, de av regeringen år 2012 beslutade tio nationella målen för friluftslivspolitikerna samt Tranås kommuns utvecklingsstrategi för åren 2015 – 2018.

Utifrån den nationella friluftspolitiken och de lokala förutsättningarna i Tranås har fyra utvecklingsområden identifierats. Tillgängligt friluftsliv för alla, Attraktiv tätortsnära natur, Hållbar landsbygdsutveckling och god regional tillväxt samt Friluftsliv för god folkhälsa.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningens samlade synpunkter. Se bilaga.

Yrkande

Ordförande Frida Gårdmo (L) yrkar att förslaget förankras hos de delar av kommunorganisationen som inte deltagit i processen, att anta bifogat förslag till friluftsstrategi för Tranås kommun samt att översända det antagna förslaget till kommunfullmäktige för slutgiltigt beslut.

Beslut delges Kommunfullmäktige

Justerarens sign 		Utträdesbestyrkande

Avd A: KS- och KF-ärenden

§ 1

Dnr 47/15

Friluftspolicy för Tranås kommun

Kultur- och fritidsnämndens AU beslutar föreslå Kultur- och fritidsnämnden besluta

att förslaget förankras hos de delar av kommunorganisationen som inte deltagit i processen.

att anta bifogat förslag till friluftspolicy för Tranås kommun.

att översända det antagna förslaget till kommunfullmäktige för slutgiltigt beslut.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2015-06-08 § 126, att en friluftspolicy för Tranås kommun upprättas enligt förslag från Kultur- och fritidsnämnden, 2015-03-23 § 28. Motivet till beslutet är att ett attraktivt friluftsliv är en viktig faktor för kommuninnevånare och besökare samt för presumtiva nya medborgare i Tranås kommun. Ur folkhälsosynpunkt är möjligheterna till ett rikt och varierat friluftsliv mycket värdefullt och därför bör flertalet aspekter belysas vid framtagningen av en friluftspolicy för Tranås kommun.

Kultur- och fritidsförvaltningen har i arbetet med att ta fram förslag till friluftspolicy för Tranås kommun samverkat med berörda förvaltningar och företrädare för föreningslivet samt i samråd med sakkunnig Hans-Åke Antonsson. Utgångspunkten har varit Vision för Tranås kommun 2030, den nationella definitionen av friluftsliv, de av regeringen år 2012 beslutade tio nationella målen för friluftslivspolitikerna samt Tranås kommuns utvecklingsstrategi för åren 2015 – 2018.

Utifrån den nationella friluftspolitikerna och de lokala förutsättningarna i Tranås har fyra utvecklingsområden identifierats. Tillgängligt friluftsliv för alla, Attraktiv tätortsnära natur, Hållbar landsbygdsutveckling och god regional tillväxt samt Friluftsliv för god folkhälsa.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningens samlade synpunkter. Se bilaga.

Beslut delges Kommunfullmäktige

Justerares sign 			Utdragsbestyrkande

Friluftspolicy för Tranås kommun

Förvaltningens förslag till beslut

att anta bifogat förslag till friluftspolicy för Tranås kommun.

att översända det antagna förslaget till kommunfullmäktige för slutgiltigt beslut.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2015-06-08 § 126, att en friluftspolicy för Tranås kommun upprättas enligt förslag från Kultur- och fritidsnämnden, 2015-03-23 § 28. Motivet till beslutet är att ett attraktivt friluftsliv är en viktig faktor för kommuninnevanare och besökare samt för presumtiva nya medborgare i Tranås kommun. Ur folkhälsosynpunkt är möjligheterna till ett rikt och varierat friluftsliv mycket värdefullt och därför bör flertalet aspekter belysas vid framtagningen av en friluftspolicy för Tranås kommun.

Förvaltningens synpunkter

Tranås har som friluftskommun under de senaste åren rankats högt bland landets kommuner i samband med att Naturvårdsverket utser Årets friluftskommun, (Naturvårdsverkets rapport 6706, Sveriges friluftskommun 2016). Undersökningen är genomförd årligen de senaste sex åren varför också en utveckling över tid kan följas. Den nu föreslagna friluftspolicyn för Tranås kommun bör kunna skapa ännu bättre förutsättningar för utvecklingen av det samlade friluftslivet i kommunen och möjliggöra att Tranås klättrar ytterligare i den nationella rankingen. Målet är att senast år 2022 utses som årets friluftskommun i landet.

Det är relativt få kommuner i Sverige som hittills har beslutat om en samlad kommunal planering i form av friluftspolicy/-plan. Det pågår forskning och utvecklingsarbete i samverkan mellan Naturvårdsverket och några kommuner i landet för att ta fram vägledning för hur en sådan policy/- plan ska kunna arbetas fram. Hittills har det konstaterats att en friluftspolicy ska vara grunden för kommunens samlade planering för friluftsliv och tas fram med bred förankring. Vidare har det konstaterats att en policy bör antas av kommunfullmäktige och relatera till de tio målen för den nationella friluftspolitikerna.

Kultur- och fritidsförvaltningen har i arbetet med att ta fram förslag till friluftspolicy för Tranås kommun samverkat med berörda förvaltningar och företrädare för föreningslivet samt i samråd med sakkunnig Hans-Åke Antonsson. Utgångspunkten har varit Vision för Tranås kommun 2030, den nationella definitionen av friluftsliv, de av regeringen år 2012 beslutade tio nationella målen för friluftslivspolitikerna samt Tranås kommuns utvecklingsstrategi för åren 2015 – 2018.

Utifrån den nationella friluftspolitikerna och de lokala förutsättningarna i Tranås har fyra utvecklingsområden identifierats. Tillgängligt friluftsliv för alla, Attraktiv tätortsnära natur, Hållbar landsbygdsutveckling och god regional tillväxt samt Friluftsliv för god folkhälsa.

För Kultur- och fritidsförvaltningen

Eva Hanzén

Mattias Karlsson

Expedieras till Kommunfullmäktige

Förvaltning:
Kultur- och fritidsförvaltningen

Ansvarig:

Version:
0

Dokumenttyp:
Strategi

Dokument-ID:
1382

Diarienummer:
ST 265/15, FN 47/15

Beslutat av:
Kommunfullmäktige

Publiceringsdatum:

Revideras:

Friluftsliv

Vision för Tranås 2030

År 2030 har Tranås kommun befäst sin roll som en av landets mest kreativa tillväxtmiljöer - En framgångsrik, innovativ kommun med god service och ett starkt näringsliv. Med ett geografiskt läge mitt i Östra Götalandsregionen är Tranås kommun en av de definitiva vinnarna med alla regionens större arbetsmarknader inom en halvtimmas räckhåll. Detta läge i kombination med den livsmiljö som kommunen kan erbjuda gör Tranås till en attraktiv och trygg kommun att bo i, verka i och besöka. Antalet invånare har därför vuxit och har sedan några år passerat 20 000. (Vision för Tranås kommun).

Definition Friluftsliv

"Vistelse utomhus i natur - eller kulturlandskapet för välbefinnande och naturupplevelser utan krav på tävling". (Framtidens friluftsliv, proposition 2010)

Tio nationella mål för friluftsliv

Regeringen beslutade i december 2012 om tio nationella mål för friluftsliv där det övergripande målet för friluftslivspolitikerna är att med bland annat allemansrätten som grund stödja människors möjlighet att vistas i naturen och utföra friluftaktiviteter.

1. Tillgänglig natur för alla
2. Starkt engagemang och samverkan
3. Allemansrätten
4. Tillgänglig natur för friluftsliv
5. Attraktiv tätortsnära natur
6. Hållbar regional tillväxt och landsbygdsutveckling
7. Skyddade områden som resurs för friluftslivet
8. Ett rikt friluftsliv i skolan
9. Friluftsliv för god folkhälsa
10. Goda kunskaper om friluftsliv

Dokumenttitel:
Friluftsliv

Version:
0

Dokument-ID:
1382

Gemensamt ansvar

Att se till att utemiljön stödjer och attraherar friluftsliv är en viktig uppgift för samhället. Stat och kommun utformar och förvaltar tillsammans förutsättningarna för friluftslivet genom uppbyggnad och underhåll av infrastruktur, vägar, anläggningar och genom att avsätta skyddade områden och grönområden.

Kommunerna har en nyckelroll genom sitt ansvar för hållbar samhällsplanering och naturvägledning utifrån antagna miljömål. Här handlar det både om ökad tillgänglighet till grönområden men också om en medveten planering för att värna om naturområden och strukturer viktiga för friluftslivet. Svartåns vattensystem och sjön Sommen ger goda möjligheter till friluftsliv och rekreation. Den tätortsnära naturen är särskilt viktig.

Andra exempel på åtgärder som främjar friluftsliv är att prioritera cykelbanor och att införa utepedagogik i förskola och skola. Vidare kan skötsel av skyddade områden - i dialog med länsstyrelsen - inriktas på ett ökat nyttjande av områdena för friluftsliv.

Kopplingen till Tranås kommuns utvecklingsstrategi åren 2015 – 2018.

I inledningen till Tranås kommuns utvecklingsstrategi för åren 2015 – 2018 slås fast att kommunen har en nyckelroll när det gäller att tillvarata och utveckla goda livsmiljöer. För att vara attraktiv för boende, verksamheter och besökare krävs mer, utöver den grundläggande servicen som förväntas fungera oavsett var man bor. En trygg och säker miljö, ett stort utbud av aktiviteter, närhet till naturen, en stor arbetsmarknad, närhet till service är några exempel.

Friluftsstrategi för Tranås kommun knyter an till flertalet av de sju strategiska områden som fastställts av kommunfullmäktige som social inkludering, högre utbildningsnivå, infrastruktur, arbete-näringsliv, hållbart nyttjande av miljö och naturresurser samt attraktiva boendemiljöer. Hållbar utveckling handlar om att skapa ett hållbart samhälle utifrån tre perspektiv - ekologiskt, ekonomiskt och socialt.

Tranås kommuns friluftsstrategi i relation till de nationella målen

Utifrån den nationella friluftspolitiken och de lokala förutsättningarna i Tranås har fyra utvecklingsområden identifierats. Tillgängligt friluftsliv för alla, Attraktiv tätortsnära natur, Hållbar landsbygdsutveckling och god regional tillväxt samt Friluftsliv för god folkhälsa.

Dokumenttitel:
Friluftsliv

Version:
0

Dokument-ID:
1382

Tillgängligt friluftsliv för alla

Policy

Alla ska ha möjlighet till nära och tillgängliga naturupplevelser samt ett rikt och varierat friluftsliv. Särskilt fokus ska ligga på barn och unga, nysvenskar samt personer med funktionsnedsättning.

Strategi

- Kommunen ska öka möjligheterna till utevistelse genom att tillgängliggöra information.
- Skolor och förskolor utnyttjar näraliggande natur regelbundet.
- Kommunen ska arbeta för att den bostadsnära naturen ska upplevas trygg och säker.
- Ett antal naturområden/anläggningar för friluftsliv ska ha särskild hög tillgänglighet.

Attraktiv tätortsnära natur

Policy

Det ska finnas attraktiv tätortsnära natur för friluftsliv i Tranås kommun. Detta innebär att befolkningen och besökare har tillgång till grönområden och ett tätortsnära landskap med höga frilufts-, natur- och kulturvärden.

Strategi

- Tillgängligheten till tätortsnära natur- och kulturlandskap som är attraktiv för friluftslivet ökar genom bevarande, utveckling, och nyskapande.
- Närbarheten till och inom natur- och kulturlandskap ökar genom vägar, cykelvägar, motionsspår, vandringsleder, stigar, ridvägar och kollektivtrafik samt genom information om dessa möjligheter.
- Andelen av det tätortsnära natur- och kulturlandskapets kvaliteter och upplevelsevärden som är bevarade och utvecklas genom strategisk planering, förvaltning, dialog och skötsel ökar kontinuerligt.
- Vid utbyggnad av nya bostadsområden ska samtidigt näraliggande områden för rekreation och friluftsliv säkerställas.

Dokumenttitel:
Friluftsliv

Version:
0

Dokument-ID:
1382

Hållbar landsbygdsutveckling och god regional tillväxt

Policy

Friluftslivet i Tranås ska utvecklas hållbart och utifrån god kunskap om friluftslivets förutsättningar och intressenter samt bidra till landsbygdsutveckling, naturturism och en god regional tillväxt.

Strategi

- Allemansrättens rättigheter och skyldigheter ska förmedlas till allmänhet och besökare.
- Kommunen ska verka för att formerna för samverkan utvecklas och tydliggörs tillsammans med civilsamhället.
- Samarbete ska ske med myndigheter och andra kommuner för att utveckla det lokala och regionala friluftslivet.
- Kommunen ska bevara, förvalta och utveckla natur- och kulturlandskapet samt synliggöra möjligheterna till friluftsliv för boende och besökare.
- Kommunen ska verka för hållbar landsbygdsutveckling och naturturism.

Friluftsliv för god folkhälsa

Policy

Tranås kommun är en trygg, jämställd och frisk livsmiljö att bo och verka i där alla kan känna delaktighet i samhället. Kommunen har ett särskilt ansvar för befolkningens hälsa, framför allt för arbetet med barns, ungdomars och äldres hälsa.

Strategi

- Kommunen ska stödja hälsofrämjande livsmiljöer som främjar goda levnadsvanor för hela befolkningen.
- Folkhälsoaspekten ska genomsyra kommunens friluftslivsarbete.
- Genom ett utvecklat friluftsliv ska kommunen stödja invånarnas förutsättningar att själva främja sin hälsa.
- Rekreations- och naturområden ska vara tillgängliga utifrån ett mångfalds- och jämställdhetsperspektiv.

Dokumenttitel:
Friluftsliv

Version:
0

Dokument-ID:
1382

Implementering och uppföljning

Tranås kommuns friluftsstrategi är ett sektorsövergripande uppdrag som alla kommunala nämnder, styrelser, bolag och förvaltningar har ett ansvar att samverka kring, för kommuninnevånarnas och besökarnas bästa. Ytterst ansvarig är kommunfullmäktige. Det friluftspolitiska arbetet ska organiseras enligt arbetsmetoden MTV – Miljö, Tillväxt och Välbefinnande.

I kommunfullmäktiges styrkort som utgår ifrån ovanstående utvecklingsfrågor konkretiseras målen i form av styrtal som följs upp regelbundet för att säkerställa att verksamheten styr mot viljeinriktningen i Tranås kommuns friluftspolicy. Dessutom synliggörs aktiviteter och uppföljning av dessa i berörda bolags-, styrelser-, nämnders-, förvaltningars- och avdelningars styrkort.